

We zeggen het maar even voor de zekerheid: printen is alleen toegestaan voor persoonlijk gebruik. Het is niet supersympathiek om dit artikel te verspreiden. Sterker nog: het is verboden. Gelukkig is het heel eenvoudig om anderen een Blendle-linkje te sturen. Delen kan dus altijd!

DAGBLAD
NOORDEN
13-10-2016

Oplichter aan de haal met inloggegevens honderden slachtoffers

Tekst Stef Altena Illustratie Job van der Molen

Een 35-jarige ICT-specialist uit Leeuwarden heeft honderden slachtoffers gemaakt met een vorm van cybercrime die totaal nieuw is voor de politie.

De politie heeft zijn arrestatie - die was al op 11 juli - stil gehouden in het belang van het onderzoek. Zeker is dat de cybercrimineel meer dan 400 particulieren en bedrijven heeft gehackt en bestolen. In het onderzoeksdossier doet het Openbaar Ministerie (OM) het met 140 zaken, waaronder 15 in Drenthe, 22 in Groningen en 43 in Friesland. „We gaan ervan uit dat dit nog maar het topje van de ijsberg is”, zegt Ronald van der Woude, tactisch coördinator van de recherche.

De Leeuwarder zit in de gevangenis in Leeuwarden in voorlopige hechtenis en wordt dinsdag 18 oktober voorgeleid aan de rechtbank, tijdens een pro-formazitting. Hem wordt computervrederebreuk, oplichting en identiteitsfraude ten laste gelegd. Op meervoudige identiteitsfraude staat een maximale gevangenisstraf van acht jaar.

Justitie probeert minimaal een ton van hem terug te vorderen. Dit is waarschijnlijk slechts een fractie van het bedrag dat hij van zijn slachtoffers heeft gestolen.

Het OM wil hem langer in voorlopige hechtenis houden, omdat de kans groot is dat hij zijn praktijken oppakt zodra hij weer vrijkomt. „Zijn geraffineerde manier van werken heeft zo'n impact gehad op de slachtoffers, dat hij absoluut nog niet vrij mag komen”, zegt persofficier Pieter van Rest.

Het cybercrime-onderzoek, Zedel genoemd, kent wat inhoud en omvang betreft in Nederland zijn gelijke niet. „Zijn werkwijze is geheel nieuw voor ons”, zegt rechercheur Van der Woude. De rechercheur omschrijft de verdachte als „een heel slimme jongen.” Hij bekent de zaken die de politie kan bewijzen. „Maar hij laat zeker niet het achterste van zijn tong zien over wat hij nog meer heeft gedaan”, zegt persofficier Van Rest.

De Leeuwarder ging de afgelopen twee jaar uiterst doortrapt te werk bij het achterhalen van inloggegevens. Hij liet zich door bedrijven uit de regio inhuren als

websitebouwer. Hij leverde goed functionerende websites af, vaak met webshopfunctie. Wat hij ook deed, was een geheime functie - een script - inbouwen, waarmee hij gebruikersnaam en wachtwoord van klanten afving, op het moment dat ze inlogden in de door hem gebouwde webshop.

Omdat veel mensen voor verschillende websites dezelfde inloggegevens gebruiken, was het hacken voor de techneut vervolgens kinderspel. Het afvangen van de wachtwoorden en het inloggen op andere sites had hij volledig geautomatiseerd. Hij kocht op kosten van zijn slachtoffers spullen bij onder meer Bol.com, die hij liet bezorgen bij afhaalpunten en op het adres van zijn ex-vrouw.

„Dat laatste was dan weer niet zo slim van hem”, aldus Van der Woude. De Leeuwarder bestelde onder meer televisies.

Met dezelfde inloggegevens begon de man na verloop van tijd steeds vaker in te breken in de e-mailboxen en de Facebookaccounts van zijn slachtoffers. Door e-mails en chatgesprekken te lezen, verdiepte hij zich in hun privéleven. Met de kennis die hij opdeed, begon hij nieuwe chatgesprekken met vrienden en familie van de personen die hij hackte.

Hij chatte dan onder de naam van de persoon die hij had gehackt. „Hij kwam er achter dat een van zijn slachtoffers op zoek was naar een boot”, zegt onderzoeker Van der Woude. „Hij benaderde een Zweedse vriendin van de man, die hij meerdere keren om een lening voor de boot vroeg. Uiteindelijk heeft hij zo 7500 euro van haar gestolen.” Hij liet de gedupeerden geld storten op anonieme creditcardaccounts.

Voor zover bekend is dit het grootste bedrag dat hij buitmaakte. Veel vaker ging het om bedragen van rond de 100 euro. Een slimme tactiek, meent Van der Woude. „Wie ontdekt dat er maar een paar tientjes missen, doet niet zo snel aangifte. Dat vinden veel mensen niet de moeite waard.”

Een andere truc die hij gebruikte, was Facebookvrienden van gehackte accounts wijsmaken dat hij geld nodig had voor een verjaardagscadeau voor ‘zijn vriendin’. Hij overtuigde hen met het argument dat hij zelf geen geld kon opnemen, omdat de vriendin het anders zou ontdekken op de afschriften van de gezamenlijke rekening. Onder de belofte het geld terug te betalen, liet hij zijn slachtoffers een bedrag storten op zijn anonieme creditcardaccounts.

Volgens de politie is de man begonnen met de praktijken om zijn gokverslaving te kunnen bekostigen. Hij gokte ook op naam en rekening van een deel van zijn slachtoffers. Om 's nachts door te kunnen spelen, begon hij amfetamine te nemen. Ook hier raakte hij aan verslaafd.

In november 2014 begon de politie aangiften aan de Leeuwarder te linken. In dat jaar nam de politie al een computer van de man in beslag, waarop sporen van cybercrime werden gevonden. Afgelopen voorjaar werd er een tienkoppig onderzoeksteam, onder wie digitaal specialisten, op de zaak gezet. De recherche

ontdekte dat de Fries opereerde vanaf wifi-netwerken in hotels en soms ook in de trein.

Op 11 juli pakte de politie hem op, terwijl hij vanuit een hotel in Zwolle aan het chatten was met een potentieel slachtoffer. „We moesten zeker weten dat hij zijn MacBook open had staan, anders kun je nooit bij het bewijs in de laptop”, zegt Van der Woude. „Het was het perfecte moment.”

Ook in zijn huis en in de woning van zijn ex werden computers en harde schijven in beslag genomen. Op zijn computers zijn inloggegevens van duizenden mensen gevonden, maar het is niet aannemelijk dat al deze personen bestolen zijn. Voordat de man werd opgepakt, had de politie nog geen idee op welke schaal de oplichter opereerde. „We schrokken echt van de omvang”, zegt Van der Woude.

De inhoudelijke behandeling van de zaak is waarschijnlijk begin volgend jaar, voor de meervoudige kamer in Leeuwarden.